

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 401-00-00134/7/2016-01
Београд, 11. јун 2018. године

На основу члана 9. тач. 2) и 3), члана 11. став 2. и члана 16. став 1. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09) и члана 239. став 1. тачка 1) Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10), покренутом на основу Закључка о поновном покретању поступка накнадне контроле Број: 401-00-00134/6/2016-01 од 8. јуна 2018. године,

Комисија за контролу државне помоћи на 118. седници, одржаној 11. јуна 2018. године, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Дозвољава се државна помоћ која је садржана у државној гаранцији одобреној на основу Закона о давању гаранције Републике Србије у корист Немачке развојне банке KfW, Франкфурт на Мајни, по задужењу Јавног предузећа „Електропривреда Србије“, Београд (Пројекат „Унапређење технологије експлоатације у РБ „Колубара“ у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“) („Службени гласник РС“, број 121/12).

2. Дозвољава се државна помоћ која је садржана у државној гаранцији одобреној на основу Закона о потврђивању Уговора о гаранцији (ЕПС Колубара пројекат) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој ("Службени гласник РС - Међународни уговори", број 8/11) за кредит Европске банке за обнову и развој за пројекат "Унапређење заштите животне средине у РБ Колубари".

3. Пренос власништва над имовином (земљиште и зграде) ради изградње Термоелектране „Колубара Б“, не представља државну помоћ.

4. Ово решење објавити на интернет презентацији Комисије за контролу државне помоћи.

Образложење

А) Поступак накнадне контроле:

Секретаријат Енергетске заједнице са седиштем у Бечу (у даљем тексту: Секретаријат) је упутио Министарству рударства и енергетике Отворено писмо Секретаријата (у даљем тексту: Отворено писмо) Број: 11/14 од 14. јула 2016. године, које је, затим, ово министарство проследило Комисији за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија), електронским путем, дана 15. јула 2016. године.

Секретаријат је Отвореним писмом покренуо поступак за решавање спора против Републике Србије због, како је наведено, непоштовања Уговора о оснивању Енергетске заједнице (Закон о ратификацији Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и привремене мисије Уједињених нација на Косову у складу са резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација („Службени гласник РС“, број 62/06 -у даљем тексту: Уговор), посебно чл. 18. и 19. Уговора.

Отворено писмо је послато у вези са жалбом против Републике Србије, поднетом Секретаријату, због како је наведено „неусаглашености са правним тековинама Европске уније у области државне помоћи, у вези са развојем ТЕ „Колубара Б“, регистрованој као Предмет ECS-11/14:

1. „Државна гаранција за зајам Европске банке за обнову и развој (EBRD) у износу од 52 милиона евра за Пројекат „Набавка БТО система“, који укључује куповину система багер-трака за угљ-одлагач за ТЕ „Тамнава - Западно поље“;

2. Државна гаранција за зајам Немачке развојне банке (KfW) у износу од 25 милиона евра и директна субвенција од 9 милиона евра за Пројекат „Набавка БТО система“;

3. Државна гаранција за EBRD зајам у износу од 80 милиона евра за Пројекат „Унапређење заштите животне средине у РБ „Колубара“, који се односи, између осталог, на набавку специфичне опреме, укључујући систем багер-трака за угљ-одлагач и снабдевања електричном енергијом за ПК „Поље Ц“ Колубарског басена за експлоатацију угља;

4. Државна гаранција за KfW зајам у износу од 65 милиона евра и директна субвенција од 9 милиона евра за исти пројекат под називом „Унапређење технологије експлоатације у РБ „Колубара“ у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“;

5. Пренос власништва имовине (земљиште и зграде) како би се помогла изградња Термоелектране „Колубара Б“. У складу са изменом оснивачког акта Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ од 31. маја 2009. године, Влада Републике Србије је ЕПС-у пренела власништво над имовином (земљиште и зграде) потребном за спровођење Пројекта „Колубара Б“. Вредност пренете имовине (земљиште и зграде), у складу са тренутним тржишним ценама, је 1,4 милијарде динара (12,7 милиона евра, по курсу на дан 18. новембар 2013. године).“

Комисија је на 66. седници, одржаној 16. августа 2016. године, дописом Број: 401000-00134/2016-01 дала одговор Министарству рударства и енергетике у вези са наводима из Отвореног писма.

Затим, Комисија је на 81. седници, одржаној 2. фебруара 2017. године, разматрала наводе из Отвореног писма и, с тим у вези, сматра да реализација наведених пројеката (зајмови у тачкама 1, 2, 3. и 4.) може садржати потенцијалну државну помоћ, сагласно члану 2. став 1. тачка 1) Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09 - у даљем тексту: Закон), којим је прописано да је државна помоћ сваки стварни, или потенцијални јавни расход, или умањено остварење јавног прихода, којим корисник државне помоћи стиче повољнији положај на тржишту, у односу на конкуренте, чиме се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту, као и да је у конкретном случају поступљено супротно члану 11. став 2. Закона, којим је прописано да је предлагач прописа који представља основ за доделу државне помоћи, дужан да нацрт, односно предлог прописа, пре упућивања у процедуру доношења, пријави Комисији.

Поступајући по налогу Комисије, Министарство рударства и енергетике је Дописом број: 401-00-00141/2017-04 од 27. фебруара 2017. године, доставило неопходну документацију: 1. Општи образац пријаве државне помоћи; 2. Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/04); 3. Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11- исправка, 93/12 и 124/12); 4. Закон о енергетици („Службени гласник РС“ број 145/14); 5. Стратегију развоја енергетике Републике Србије до 2015. године („Службени гласник РС“, број 44/05); 6. Уредбу о утврђивању Програма остваривања Стратегије развоја енергетике до 2015. године за период од 2007. до 2012. године („Службени гласник РС“, број 17/07); 7. Уредбу о изменама и допунама Уредбе о утврђивању Програма остваривања Стратегије развоја енергетике до 2015. године за период од 2007. до 2012. године („Службени гласник РС“, бр. 17/07, 73/07, 99/09 и 27/10); 8. Стратегију развоја енергетике до 2025. године са пројекцијама до 2030. године („Службени гласник РС“, број 101/15); 9. Закон о ратификацији Уговора о гаранцији (ЕПС, Пројекат II) између Србије и Црне Горе и Европске банке за обнову и развој („Службени лист СЦГ- Међународни уговори“, број 5/04); 10. Закон о давању гаранције Републике Србије немачкој финансијској организацији KfW по задужењу ЈП „Електропривреда Србије“ за финансирање пројекта за набавку рударске опреме за потребе површинског копа Тамнава-Западно поље („Службени гласник РС“, број 34/06); 11. Закон о потврђивању уговора о гаранцији (ЕПС Пројекат за Колубару) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој („Службени гласник РС- Међународни уговори“, бр. 80/11); 12. Закон о давању гаранције Републике Србије у корист немачке развојне банке KfW, Франкфурт на Мајни, по задужењу ЈП „Електропривреда Србије“ Београд (Пројекат „Унапређење технологије експлоатације у РБ Колубара у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“) („Службени гласник РС“, број 121/12); 13. Одлуку о допунама Одлуке о оснивању Јавног предузећа за производњу, дистрибуцију и трговину електричне енергије коју је Влада донела на седници одржаној 29. јула 2010. године, 05 број 023-5263/2010-1 („Службени гласник РС“, број 54/10); 14. Подлоге ЈП ЕПС од 19.8.2016. године.

Комисија је испитала да ли предметне мере могу укључити одређене елементе потенцијалне државне помоћи, како је дефинисано у члану 2. став 1. тачка 1) Закона, који прописује да је државна помоћ сваки стварни или потенцијални јавни расход, или умањено остварење јавног прихода, којим корисник државне помоћи стиче повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте, чиме се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту, а Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских

заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране (Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 83/08 - у даљем тексту: ССП)), у члану 73. став 1. тачка 3) наводи да је свака државна помоћ која нарушава или прети да наруши конкуренцију давањем предности одређеним предузећима или одређеним производима, некомпатибилна са правилним функционисањем ССП, у мери у којој то може утицати на трговину између Европске уније и Републике Србије.

Комисија је на 89. седници, одржаној 25. маја 2017. године, Решењем Број: 401-00-00134/2/2016-01 донела одлуку о дозвољености државне помоћи која је садржана у државној гаранцији одобреној на основу Закона о давању гаранције од стране Републике Србије у корист Немачке развојне банке KfW, Франкфурт на Мајни, по задужењу Јавног предузећа "Електропривреда Србије", Београд (Пројекат „Унапређење технологије експлоатације у РБ „Колубара“ са циљем повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“) („Службени гласник РС“, број 121/12).

Међутим, десет месеци након доношења одлуке, Комисија је добила економску процену државних мера које су биле оцењиване у датом предмету, уз пратеће доказе и изјаве комерцијалних банака, које је припремио независни стручњак за конкуренцију и економију (у даљем тексту: Извештај). Извештај пружа детаљну анализу поменутих мера у смислу њихове усклађености са релевантном законском регулативом Енергетске заједнице и Европске уније, и пратеће судске праксе институција Европске уније у енергетском сектору, као и усклађеност сапрописима о контроли државне помоћи Републике Србије, и нуди резултате своје економске анализе и детаљну аргументацију.

Имајући у виду да је Комисија добила нове чињенице и доказе који нису предочени у претходном поступку, али могли су, независно или у вези са другим чињеницама или доказима, довести до другачије одлуке да су биле на располагању, дана 8. јуна 2018. године, Комисија је донела Закључак Број: 401-00-00134/6/2016-01 о поновном покретању поступка накнадне контроле државне помоћи, у складу са чланом 239. став 1. тачка (1) Закона о општем управном поступку.

Б) Чињенична позадина

I. Опис пројеката за који су одобрене државне гаранције:

Површински копови Колубарског угљеног басена налазе се на око 50 км јужно од Београда. Басен се налази на територијама општина Лазаревац, Лајковац, Уб и Коцељева, као и мањим делом на територијама општина Аранђеловац, Барајево и Обреновац. Обухвата површину од 600 км².

Колубарски угљени басен је у власништву Републике Србије. Управљање и коришћење поверено је Јавном предузећу „Електропривреда Србије“ (у даљем тексту: ЕПС), које је организовано као вертикално интегрисано предузеће у чијем саставу послује зависно привредно друштво Рударски басен „Колубара“ д.о.о. Лазаревац (у даљем тексту: РБ „Колубара“).

ЕПС је опертер у електроенергетском сектору Републике Србије који је одговоран за производњу угља и производњу, дистрибуцију и снабдевање електричном енергијом.

ЕПС производи готово целокупну електричну енергију Републике Србије, 55% инсталисане снаге ЕПС од 7,120 MW обезбеђују шест термоелектрана на лигнит и два угљена басена, Колубара и Костолац. РБ „Колубара“ обезбеђује око 75% лигнита који се користи у термоелектранама ЕПС. РБ „Колубара“ производи преко 30 милиона тона угља годишње који се путем железнице испоручује термоелектранама „Никола Тесла“ и „Морава“.

Тренутно, басен има аутоматизовани систем за анализу топлотне вредности и других својстава лигнита, али нема систем за онлајн анализу. Одлуку о томе да ли је оно што се откопава лигнит (који се директно шаље електранама), или међуслојна јаловина (прослојци јаловине у угљеној серији који се одлажу) доноси надлежно техничко особље, на основу визуелног осматрања и искуства. Недостатак online анализе доводи до великих варијација квалитета угља који се испоручује електранама. Последице тога су утршак течног горива за подршку ватре у термоелектранама, повећано хабање опреме и веће емисије штетних гасова. На одлагалиштима површинских копова долази до samozапалења угљене масе.

Предложени инвестициони програм је намењен модернизацији рударских радова РБ „Колубара“. Основни циљеви предложеног инвестиционог пројекта су побољшање ефикасности рударских радова у РБ „Колубара“ и значајно побољшање квалитета и хомогености лигнита који се испоручује термоелектранама ЕПС-а.

Пројекат се састоји од три међусобно тесно повезаних и зависних елемената:

- Увођење система управљања квалитетом угља на коповима западног дела РБ „Колубара“. Ова опрема ће омогућити РБ „Колубара“ увођење online анализе квалитета лигнита, контролу и управљање квалитетом угља пошто су угљеви, који се откопавају на различитим површинским коповима и након тога мешају, различитог квалитета како би лигнит који се шаље електранама био хомогеног квалитета и у оквиру потребних параметара;

- Набавка и монтажа одлагача на ПК Тамнава Западно Поље. Ово ће омогућити селективно откопавање угља, међуслојне јаловине и откривке;

- Набавка новог БТО система (систем багер-трака за угљ-одлагач) за ПК „Поље Ц“, који ће омогућити повећање производње лигнита веће топлотне вредности, како би се мешао са лигнитом лошијег квалитета. Лигнит у источном делу рударског басена има већу топлотну вредност од лигнита у западном делу.

Пројектом се остварују следеће значајне предности:

- РБ „Колубара“ ће експлоатисати своје природне ресурсе на ефикаснији и чистији начин. Тренутно се део лигнита лошијег квалитета, заједно са међуслојном јаловином, одлаже на одлагалишта, што није економично. Овакав начин експлоатације није у складу са одрживим развојем. Поред тога, повећава се запремина откривке за одлагање и долази до неконтролисаних пожара на одлагалиштима и повећаних емисија гасова стаклене баште;

- РБ „Колубара“ ће своје термоелектране снабдевати лигнитом уједначеног квалитета. Ово ће омогућити електранама да производе електричну енергију у складу са пројектованим параметрима, што би довело до стабилнијег, ефикаснијег рада и контролисаних уједначених емисија. Такође ће се за електране обезбедити престанак коришћења мазута када је квалитет лигнита лош. Све ово ће довести до смањења емисија CO₂ и других загађујућих материја, као и смањеног хабања опреме и трошкова одржавања.

Ове користи допринеће смањењу емисија које настају у току производње угља, као и постизању националних циљних вредности емисије CO₂, и омогућити операторима

термоелектрана да испуне све строжије граничне вредности емисије дефинисане усвојеном Директивом Европске уније 2010/75 о индустријским емисијама (интегрисано спречавање и контрола загађивања).

Реализација Пројекта ТЕ „Колубара“ је у више наврата од почетка осамдесетих година прошлог века до септембра 2015. године, прекидана и настављана на новим основама. Последњи покушај наставка изградње је уследио по спроведеном тендерском поступку, међународном јавном позиву од 20. јануара 2009. године, за избор стратешког партнера за реализацију Пројекта завршетка изградње ТЕ „Колубара Б“. ЕПС је закључио Прелиминарни уговор о сарадњи, 30. јуна 2011. године, с једним од понуђача у поступку, *Edison Spa, Foro Buonaparte 31, 20121 Milan, Italy*, чија је понуда прихваћена, и којом су уређена питања вођења преговора за закључење више уговора којима би се стекли услови за наставак изградње, односно за израду Студије изводљивости наставка изградње. До закључења уговора није дошло, пре свега због проблема у финансирању Пројекта у вези с којим је и закључен Прелиминарни споразум. Период на који је Прелиминарни споразум био закључен је истекао 31. децембра 2014. године. Са 2. септембром 2015. године достављено је обавештење *Edison Spa* да ЈП „Електропривреда Србије“ не сагледава услове за наставак даљих проговора, и окончане су све активности у вези са реализацијом стратешког партнерства, чиме је окончан и тендерски поступак започет 2009. године.

Пројекат ТЕ „Колубара Б“, је обустављен. Пројекат ТЕ „Никола Тесла БЗ“, није ни започет јер по јавном позиву за избор стратешког партнера није било понуђача.

Финансирање пројекта заштите животне средине у Колубари

Процењени укупни трошкови пројекта заштите животне средине у Колубари износе око 182 милиона евра, од чега се 9 милиона евра финансира кроз субвенције за развој КfW-а, 65 милиона евра као зајам за развој од КfW-а, а 80 милиона евра као зајам за развој од ЕБРД-а, док преосталих 27 милиона евра финансира ЕПС (видети табелу испод).

Табела 1 Детаљни пројектни планови за буџет

Пројекат	Компонента	EBRD (mEUR)	KfW позајмица (mEUR)	KfW субвенције (mEUR)	KfW укупно (mEUR)	Укупни трошкови (mEUR)
	Багер	31,00				31,00
	Трака	29,20				29,20
Задатак 1: ЕЦС систем за поље Ц ОЦМ	Растресач	15,00				15,00
	Систем за снабдевање струјом	2,00				2,00
	Услуге консалтинга	2,00				2,00
Задатак 2: Растресач за Тамнаву Западно Поље ОЦМ	Растресач		19,60		19,60	19,60
	Хардвер и софтвер		4,60		4,60	4,60
	Инфраструктура		2,30	7,50	9,80	9,80
	Постројење за дробљење		7,80		7,80	7,80
Задатак 3: Систем управљања контролом квалитета угља и хомогенизација угља	Траке		7,50		7,50	7,50
	Растресач		4,60		4,60	4,60
	2 одлагача		8,50		8,50	8,50
	Систем за снабдевање струјом		1,00		1,00	1,00
	Услуге консалтинга		1,00	1,50	2,50	2,50
Непредвиђене околности			4,10		4,10	4,10
Почетна провизија (део EBRD)		0,80				0,80
ЕЦА колатерал			4,00		4,00	4,00
Укупна вредност позајмице (mEUR)		80,00	65,00	9,00	74,00	154,00
удео ЕПС 15%						26,88
Почетна провизија (део KfW)						0,74
Укупна вредност пројекта (mEUR)						181,62

Извор: Анекс 3 у уговору о зајму између ЕПС-а и KfW-а

Као што је наведено у пословном плану ЕПС-а, и у пројектном плану за сам пројекат, као и због дугог периода током којег је овај пројекат планиран али не и извршен, ЕПС је требало да осигура екстерно финансирање за пројекат. Због карактеристика пројекта и статуса Србије као земље у транзицији, ЕПС је успео да осигура кредите од ЕБРД-а и KfW-а. Вреди напоменути да је природа оба кредита ових банака била помоћ земљи у развоју, као што је Република Србија. Као такви, нису имали природу комерцијалних зајмова.

Према веб страни ЕБРД-а: *“Европска банка за обнову и развој (ЕБРД) основана је како би помогла обликовању нове ере у средњој и источној Европи након хладног рата. Од тада је одиграла историјску улогу и стекла јединствену експертизу у промовисању промена у региону - и шире. ЕБРД је посвећена унапређењу напретка ка "тржишно оријентисаним економијама и промовисању приватне и предузетничке иницијативе. [...] Наша улагања подстичу раст и иновације и промовишу транзицију земаља у тржишне економије.”* Штавише, вредности које ЕБРД прихвата промовишу економску транзицију и одрживост животне средине. Обе вредности су усклађене са планираним достигнућима два Колубара пројекта.

Стога, према ЕБРД-у, корисници њихових кредита још увек нису део добро функционалних тржишних економија. Комерцијално тржиште за кредите у овим привредама може бити веома различито од комерцијалног тржишта за кредите у тржишним економијама које већ добро функционишу, чиме се пружа простор за пословање развојних банака. Привлачност развојних банака у поређењу са комерцијалним банкама стога зависи од конкретне природе кредита.

Циљеви КfW-а су слични циљевима ЕБРД-а: *“КfW развојна банка помаже немачкој савезној влади да постигне своје циљеве у развојној политици и међународној развојној сарадњи већ више од 50 година. С тим у вези, ми смо и искусна банка и развојна институција са финансијском експертизом. Ми финансирамо и подржавамо програме и пројекте који углавном укључују актере јавног сектора у земљама у развоју и економијама у развоју - од њиховог зачећа и извршења до праћења њиховог успеха. Наши циљ је да помогнемо нашим партнерским земљама да се боре против сиромаштва, одрже мир, заштите околину и климу и обликују глобализацију на одговарајући начин.”*

II. Опис државне помоћи:

1. Зајам ЕБРД-а:

Како је познато, Република Србија је као правни следбеник Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, једна од држава оснивача Европске банке за обнову и развој, 1990. године. Чланом 1. Споразума о оснивању, поред осталог је одређено и следеће *“У доприношењу економском напретку и реконструкцији, сврха Банке је да подстакне транзицију ка отвореној тржишно оријентисаној економији и да промовише приватне и предузетничке иницијативе у земљама централне и источне Европе у којима се ангажује у примени принципа вишепартијске демократије, плурализма и тржишне економије.”*

Да би финансирао део пројекта, ЕПС је добио зајам од 80 милиона евра од ЕБРД-а. Уговор о кредиту потписан је у јулу 2011. године, обележен је задатак 1, а користи се за набавку и инсталацију система багер-трака за угљ-одлагач, као и за финансирање система снабдевања електричном енергијом и консултантских услуга које су спроведене у оквиру овог пројекта (види Табелу 1). Каматна стопа за пројекат варира и подлеже условима ЕБРД-а што значи да су каматне стопе преференцијалне јер је пројекат у складу са стратешким циљевима ЕБРД-а. Ова каматна стопа је договорена у уговору о кредиту и постављена је на маргину од 1% изнад 6-месечне стопе Еурибор.

У уговору о зајму прецизирано је да Република Србија гарантује за кредит. Република Србија није тражила компензацију од ЕПС-а за издавање такве гаранције, вероватно због природе кредита као развојног кредита.

Вреди поменути да Европска унија блиско сарађује са ЕБРД-ом у овим иницијативама: *“Европска унија је далеко највећи обезбеђивач кредитних средстава за техничку помоћ и инвестиционо суфинансирање од стране ЕБРД-а. Од оснивања банке, ЕУ чини 36 одсто укупних субвенција преко ЕБРД-а. У 2015. години доприноси ЕУ су*

износили 179 милиона евра, што представља половину укупног донаторског финансирања ЕБРД те године. Средства ЕУ се све више усмеравају на регионалне капацитете створене да комбинују субвенције ЕУ са финансирањем ЕБРД-а, као што су Инвестициони фонд за суседство (NIF), Инвестициони оквир за западни Балкан (WBIF), Инвестициони фонд за Централну Азију (IFCA), као и билатерални програми финансирања. Пројекти ЕБРД у земљама чланицама ЕУ такође имају користи од структурних и кохезионих фондова.

ЕБРД такође блиско сарађује са институцијама ЕУ у подржавању дијалога о политици и реформама које јачају пословно окружење у земљама у којима банке послују. Трипартитни меморандум о разумевању ЕК-ЕИБ-ЕБРД представља основу за ову сарадњу за послове изван Европске уније, подстиче редовну размену информација и олакшава идентификацију могућности суфинансирања на основу упоређивања предности сваког партнера.”

2. Зајам и бесповратна средства KfW-а

Да би финансирао део пројекта, ЕПС је добио и неколико кредита и субвенција од KfW-а. Конкретно, ЕПС је добио два кредита од 25 и 40 милиона евра, као и две субвенције за развој у укупном износу од 9 милиона евра. Уговори о кредитима потписани су у октобру 2012. године. Кредити су били затражени за одлагач за ТЕ „Тамнава - Западно поље“, као и за систем за контролу квалитета угља, од којег постоји неколико појединачних компоненти. Оба кредита подлежу преференцијалним каматним стопама које нуди KfW јер се финансирају у оквиру развојне политике Савезне Републике Немачке. Без обзира на то, два кредита подлежу различитим каматним стопама уз зајам од 25 милиона евра који је био на маргини од 0,4 одсто изнад трошкова финансирања KfW-а и кредит од 40 милиона евра са маргином од 1,15 посто изнад трошкова финансирања KfW-а. У оба кредита одређена је минимална каматна стопа од 1%. Осим кредита, KfW је такође обезбедио ЕПС-у субвенције за развој од 9 милиона евра, намењених одређеним деловима пројекта.

У уговору о зајму прецизирано је да Република Србија гарантује за кредит. Република Србија није тражила компензацију од ЕПС-а за издавање такве гаранције, вероватно због природе кредита као развојног кредита.

Слично ЕБРД-у, и KfW има за циљ финансирање и подржавање пројеката и програма у име Савезне Владе Савезне Републике Немачке, односно Савезног министарства за економску сарадњу и развој те земље, који превасходно укључују субјекте јавног сектора у земљама у развоју и транзицији и доприносе унапређењу економија тих земаља. Тиме, по свом положају, циљевима оснивања, изворима средстава за финансирање и условима финансирања пројеката и програма, ове банке представљају посебне финансијске институције које су превасходно ослоњене на државе у којима се пројекти и програми које финансирају реализују.

На својој веб страници, KfW напомиње да подржава Србију у стварању енергетске сигурности, коју је угрозио рат у Србији и недостатак инвестиција након тога. Овај пројекат, заједно са ранијим пројектима ЕПС-а, које је такође финансирао KfW, је, по

речима KfW -а, *"значајно допринео стварању много поузданијег и ефикаснијег снабдевања електричном енергијом у Србији данас"*.

KfW такође наглашава на својој веб страници да примењују посебне критеријуме за финансирање производње угља и термоелектрана на угаљ и да то чине од 2010. године, што значи да су поменути кредити одобрени док су ти критеријуми били на снази. Два критеријума које треба испунити да би се могао финансирати пројекат KfW-а који се односи на угаљ, подразумевају да мора постојати политика заштите националне климе, као и циљане политике за енергетску ефикасност.

У основи зајмова које су наведене банке одобриле у претходном периоду, су развојна помоћ Републици Србији, као држави у транзицији, односно држави у економским тешкоћама. Како сами зајмови немају карактер уобичајених финансијских услуге на тржишту, односно немају карактер комерцијалних кредита, то и гаранције које је Република Србија дала овим банкама поводом закључених уговора о зајму са непосредним зајмопримцима, немају карактер гаранција као специфичних финансијских услуга.

3. Пренос својине на земљиште и објекте ради развоја ТЕ Колубара Б

Влада Србије је 2010. године утврдила власништво над земљиштем и структурама у корист ЕПС-а на основу Одлуке о измени Одлуке о оснивању ЕПС-а од 29. јула 2010. (у даљем тексту: Одлука Владе). Обједињена средства је ЕПС стекао претходно током периода осамдесетих и деведесетих година, ради развоја електране Колубара Б. Због општег оквира имовинских права у Србији, као и због основних одредаба којима се регулише власништво над непокретностима јавних предузећа, као што је ЕПС, право које је ЕПС добио у предметној имовини пре одлуке Владе било је право коришћења, док је држава имала право својине. У складу са Одлуком Владе, предметна имовина је наведена у Одлуци Владе о оснивању ЕПС-а као актива у власништву ЕПС-а. У Одлуци се релевантна имовина односила на "имовину намењену за завршетак термоелектране Колубара Б". ЕПС је изричито овлашћен, на основу Одлуке Владе, да инвестира предметну имовину у нову "компанију која ће бити уједињена са стратешким партнерима ради завршетка термоелектране Колубара Б у складу са Стратегијом развоја енергетског сектора Републике Србије до 2015. године и програма за њихово спровођење".

Локација термоелектране Колубара Б налази се на северној страни тамнавског отвореног копа, који чини део РБ Колубаре, тако да постројење може палити лигнит из тог басена. Одлука о изградњи постројења је донета 1983. године, у виду I фазе Инвестиционог плана изградње комбиноване електране Колубара Б, који је донео ЕПС. Прва фаза пројекта требало је да се састоји у изградњи постројења за производњу когенерације (комбиноване топлане и електране) капацитета 2x300 MW, док би следеће фазе повећале укупан капацитет до 6x300 MW. Припремни радови започети су 1988. године, али је изградња постепено престала 1992. године, када су радови обустављени због санкција против Савезне Републике Југославије. До тада је завршено мање од половине радова, а ЕПС је инвестирао 380 милиона долара (према процени вредности за 2011. годину).

Земљиште која је предмет Одлуке Владе имала је површину од 1.137.914 м². У време доношења Одлуке Владе, земљиште је обухватало три парцеле у јавном регистру права на земљиште (катастар).

Пре Одлуке Владе, ЕПС је задржао „права коришћења“ предметног земљишта, које је евидентирано у катастру. ЕПС је стекао то право између 1985. и 1990. године, као резултат примене Закона о експропријацији - прописа који је дозволио додељивање права над непокретностима у сврху пројеката који су у јавном интересу.

Право коришћења предметног земљишта у практичном смислу било је неопозиво, на неодређено време:

а) право коришћења је било неопозиво, јер је било предмет ограничене могућности поништења у случају неиспуњености сврхе за коју је утврђено, што би у овом конкретном случају подразумевало неуспех ЕПС-а да реализује пројекат Колубара Б. Услови за поништење су били строго ограничени: то је било могуће само на захтев бившег власника (у случају да је земљиште било експроприсано од физичког лица) или носиоца права коришћења (у случају да је земља пренета на основу административног преноса), ако корисник (ЕПС) не би обавио било какве материјалне послове с циљем завршетка пројекта у року од 3 године од дана када је одлука којом је одобрено право коришћења постала правоснажна, док је такав захтев могао бити поднет у року 5 година од истог датума;

б) право коришћења предметног земљишта које је ЕПС поседовао је било привремено неограничено и

в) у највећој мери је додељено ЕПС-у у складу са процедуром експропријације, која је била предвиђена Законом о експропријацији, за чију примену је овај закон изричито захтевао да корисник експропријације (тј. ЕПС у предметном случају) плати накнаду бившим власницима у висини тржишне вредности власничке својине на земљиште које је предмет експропријације.

Штавише, у то доба ЕПС је стекао право коришћења предметног земљишта (између 1985. и 1990. године) што је било и право на власништво, јер:

- приватно власништво предузећа у Србији (тј. Социјалистичке Федеративне Републике Југославије) није било могуће, тако да су све компаније биле „у друштвеној својини„
- посредством закона компаније нису могле да стекну власништво над земљиштем, али најшире стварно право које је могло бити стечено било је управо то „право коришћења“ које је ЕПС стекао;
- право коришћења које су поседовали ЕПС и друга предузећа није било подређено власништву државе, већ је припадало „друштвеној својини“, тј. носиоци права коришћења нису били подређени ниједном конкретном носиоцу

права; држава је могла да одузме имовинска права на такво земљиште само у свом регулаторном капацитету, а не као власник.

III. Опис државне помоћи:

1. Предмет процене:

Предмет процене потенцијалне државне помоћи садржан је у:

- Закону о давању гаранције Републике Србије у корист Немачке развојне банке KfW, Франкфурт на Мајни, по задужењу Јавног предузећа „Електропривреда Србије“, Београд (Пројекат „Унапређење технологије експлоатације у РБ „Колубара“ у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“) („Службени гласник РС“, број 121/12 - у даљем тексту: Закон о потврђивању гаранције из 2012);
- Закон о потврђивању Уговора о гаранцији (ЕПС Колубара пројекат) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој ("Службени гласник РС - Међународни уговори", број 8/11) за кредит Европске банке за обнову и развој за пројекат „Унапређење заштите животне средине у РБ Колубара“

Државна гаранција је дата за:

- Уговор о зајму и пројекту број 2010 65 648 од 12. децембра 2012. године на 25.000.000 евра;
- Уговор о зајму и финансирању број 2006 65 935 од 12. октобра 2012. године на 40.000.000 евра и 7.500.000 евра гранта (директна субвенција);
- Уговор о финансирању бр. 2006 70 331 од 12. октобра 2012. године на 1.500.000 евра
- Уговор о зајму бр. 41923 од 28. јула 2011. године за 80.000.000 евра.

2. Елементи државне помоћи:

2.1. Постојање јавних средстава:

Додела јавних средстава се посматра као повећање јавних расхода или умањење јавног прихода где се као даваоци државне помоћи могу јавити Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, преко надлежних органа, и сваког правног лица које управља и/или располаже јавним средствима. У том смислу Комисија налази да постоји додела средстава од стране Министарства рударства и енергетике.

Наиме, гаранције је одобрила Влада Републике Србије за пројекат који предлаже Министарство рударства и енергетике (пројекат представља основ за доделу државне помоћи), док сама гаранција представља инструмент доделе државне помоћи.

Дакле, јавна средства се могу одобрити директно или индиректно и без обзира на начин одобравања могу представљати потенцијалну државну помоћ. Пренос јавних средстава може имати различите облике, као што су субвенције, повољни кредити, гаранције, директне инвестиције у капитал предузећа, па чак и давања у натури.

Гаранције се сматрају државном помоћи због тога што гаранције искључују елемент ризика који би иначе пао на терет привредног субјекта.

У случајевима када држава не наплаћује целу или део премије, привредни субјект стиче корист.

Штавише, у складу са чланом 107 (1) Уговора о функционисању Европске уније (у даљем тексту: УФЕУ), *"било која помоћ која је дата од стране државе чланице или из државних средстава у било којем облику, што би могло да наруши или прети да наруши конкуренцију кроз фаворизовање одређених предузећа или производњу одређене робе, у мери у којој она утиче на трговину између држава чланица, неће бити компатибилна са унутрашњим тржиштем."*

Услови наведени у члану 107 (1) УФЕУ представљају тест на постојање државне помоћи. Ови услови су кумулативни. Ако један од њих није испуњен, може се закључити да предметна мера не представља државну помоћ.

2.2. Селективност:

Правила државне помоћи се не примењују на шеме државне помоћи (члан 12. став 1. тачка 1) Закона) којима се додељују јавна средства и на основу којих ће сви привредни субјекти, без изузетка, добити одређену корист. Правила се примењују само на шеме или индивидуалну државну помоћ (члан 12. став 1. тачка 2) Закона), којима се додељују јавна средства и која садрже одређена изузећа (примењују се само на одређену врсту привредне делатности, или производа/услуга, специфичне пројекте или појединачне привредне субјекте).

Уговори о зајму и финансирању, односно гаранције (које се потврђују националним законима) јасно идентификују ЕПС као корисника јавних средстава који је фаворизован и који добија јавна средства за специфичан пројекат.

2.3. Економска предност:

Економска предност се огледа кроз доделу јавних средстава привредним субјектима од стране правних лица која управљају и/или располажу јавним средствима, а која корисник другачије не би добио на тржишту, и то било да су та средства у финансијском или неком другом облику. Дакле, економска предност не би постојала у одсуству државне интервенције. На исти начин као и било која друга додела јавних средстава, гаранције одобрене од стране правних лица која управљају и/или располажу јавним средствима, могу подразумевати државну помоћ ако нису у складу са тржишним условима.

У том контексту, како би се утврдило да ли је путем гаранција одобрена повољнија позиција, процена се врши након испуњења одређених услова у одсуству државне помоћи. Наиме, Комисија је утврдила да од свих услова прописаних чланом 99. став 1. Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13 и 119/14), једино услов за обрачунавање премије на гаранције није испуњен, чиме је дошла до закључка да гаранције садрже елементе државне помоћи, у смислу члана 2. тачка 1) Закона (додатно појашњено у делу Одлуке Комисије - образложење).

У конкретном случају, гаранције је добио ЕПС без обавезе да плати премију. Гаранција без обавезе плаћања премије је у сваком случају повољнија, него што диктирају тржишни услови (услови под којима се одобрава гаранција увек подразумевају да корисник кредита плаћа премију).

2.4. Нарушавање конкуренције:

Сматра се да шемаили индивидуална државна помоћ нарушава или прети да наруши конкуренцију када директно утиче на побољшање конкурентске позиције корисника у поређењу са другим привредним субјектима који чине његову конкуренцију. Нарушавање конкуренције се утврђује када држава даје финансијску предност једном предузећу у либерализованом сектору, односно тамо где постоји, или може бити, конкуренција.

У конкретном случају, ЕПС је активан привредни субјект у производњи, дистрибуцији и снабдевању електричном енергијом. Пошто постоји ограничена, али стварна конкуренција на тржишту електричне енергије и снабдевања, подршка коју добија од стране државе прети да наруши конкуренцију.

3. Опис државне помоћи:

3.1. Трајање државне помоћи:

Државна помоћ се додељивала једнократно.

3.2. Инструмент доделе државне помоћи:

Инструмент доделе државне помоћи је гаранција.

3.3. Давалац државне помоћи:

Давалац државне помоћи је Министарство рударства и енергетике.

3.4. Корисник државне помоћи:

Одређујући корисника средстава Комисија је узела у обзир следеће:

- да је рударски басен „Колубара“ огранак у систему Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ (у даљем тексту: ЕПС);

- да је ЕПС највећи произвођач лигнита у Републици Србији, као и да угаљ користи као основно гориво у термоелектранама „Електропривреде Србије“;

- да се угљени басени Колубаре, Костолца и Косова и Метохије налазе у непосредној близини термоелектрана;

- површински копови колубарског басена производе око 75% лигнита у Србији и снабдевају термоелектрану „Колубара“, термоелектране „Никола Тесла“ и термоелектрану „Морава“.

- да је на основу члана 18. став 1. тачка 8) и члана 65. став 2. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС”, број 119/12) и члана 41. став 4. Одлуке о усклађивању пословања јавног предузећа за производњу, дистрибуцију и трговину електричне енергије са Законом о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 50/13), Надзорни одбор Јавног предузећа „Електропривреда Србије”, на 2. седници одржаној 30. јануара 2014. године, донео Статут Јавног предузећа „Електропривреда Србије“, Београд, у којем је у члану 4, дефинисао да је Јавно предузеће на дан доношења статута, контролно друштво са 100% учешћа у основном капиталу 13 друштава с

ограниченом одговорношћу која су до дана доношења овог статута основана за обављање делатности из предмета пословања наведеног јавног предузећа. Јавно предузеће, као контролно друштво и привредна друштва која је оно основало као једини оснивач (у даљем тексту: зависна друштва), као повезана лица, заједно чине групу друштава у смислу закона (у даљем тексту: Група). Група нема својство правног лица и не иступа у правном промету. Јавно предузеће може иступати у правном промету у своје име, а за рачун зависних друштава, као и у име и за рачун зависних друштава, у складу са законом, овим статутом, актима о оснивању зависних друштава и другим актима јавног предузећа;

- да је на основу наведеног статута једно од повезаних лица и Рударски басен „Колубара“ (у даљем тексту: РБ „Колубара“) заједно са Термоелектраном „Колубара Б“.

Узимајући у обзир наведено, Комисија сматра да се у конкретном случају ради о повезаним лицима у смислу члана 26 став 4. Уредбе, односно да је у конкретном случају корисник средстава ЕПС (у даљем тексту: Корисник), а не РБ „Колубара“ заједно са Термоелектраном „Колубара Б“.

3.5. Усклађеност доделе средстава са Законом:

Комисија је утврдила да је у конкретном случају поступљено супротно члану 11. став 2. Закона, којим је прописано да је предлагач прописа који представља основ за доделу државне помоћи, дужан да нацрт, односно предлог прописа, пре упућивања у процедуру доношења, пријави Комисији.

4. Неопходност доделе средстава:

У оцени неопходности доделе средстава Комисија је узела у обзир Стратегију развоја енергетике Републике Србије до 2015. године („Службени гласник РС”, број 44/05 — у даљем тексту: Стратегија). Стратегијом се утврђују приоритетни правци развоја у енергетским секторима и одобрава програм доношења одговарајућих инструмената, којим се омогућује реализација кључних приоритета у раду, пословању и развоју целине енергетског система (у секторима производње и потрошње енергије) Републике Србије. Стратегија је заснована и постављена у односу на ограничења у раду, пословању и развоју енергетских сектора у Републици Србији, а у односу на претходни период (од 2005. године уназад).

Дакле, Стратегијом су обухваћена следећа ограничења:

- **Привредно-економска ограничења:** успорени опоравак производних и услужних активности у већини привредних сектора, укључујући и стагнацију производње у већини грана индустрије, осим енергетски интензивних групација. У таквим условима умерени пораст друштвеног производа и стандарда грађана, прати бржи раст потрошње енергије, претежно одсуства економских мотива и програмско-финансијских механизма за програме штедње енергије, како код привреде тако и код грађана;

- **Економско-енергетска ограничења:** условљена су неадекватним ценама електричне и топлотне енергије, и с тим у вези немогућности субјеката енергетске привреде, да благовремено улажу у побољшано одржавање и модернизацију енергетских извора (старости изнад 25 године, у просеку). Осим тога у протеклом, скоро 15-годишњем

периоду, није било значајнијих улагања у градњу нових, капитално-интезивних објеката, као што су: нови површински копови лигнита, термоелектране и хидроелектране, транспортни и дистрибутивни системи природног гаса (са складиштењем гаса), системи дистрибуције електричне и топлотне енергије, укључујући и рехабилитацију и модернизацију индустријских енергана, због чега програми улагања у технолошку модернизацију постојећих енергетских извора и објеката, спадају у најважније приоритете;

- **Енергетско-секторска ограничења:** проистекла су из неусклађеног развоја целине енергетског система, са енергетским потребама тј. структуром енергетских услуга у секторима потрошње енергије. Резултат таквог развоја огледа се у врло високом учешћу електричне енергије у потрошњи финалне енергије (око 30%), при чему је посебно неоправдано високо учешће електричне енергије у сектору домаћинства (преко 55% од укупне потрошње енергије у овом сектору), и још увек мала потрошња природног гаса (испод 22%) у овом сектору. Дневне потребе за електричном енергијом у сектору домаћинства, су изразито сезонског карактера (највећа потрошња је током зимског периода због њене употребе за загревање простора), због чега је тешко њену потрошњу ускладити са производним могућностима наших електрана, и стањем хидрологије на хидроелектранама. Текуће стање прекомерне потрошње електричне енергије за задовољење топлотних енергетских услуга посебно у сектору домаћинства, могуће је и пожељно мењати путем усклађеног развоја сектора природног гаса, у оквиру којег програми за супституцију електричне енергије природним гасом, треба да имају највиши приоритет у програмима остваривања Стратегије.

- **Секторско-еколошка ограничења:** у смислу потребе да се сагласно постојећим националним и међународним стандардима, што пре успоставе законодавни и институционални оквири за утврђивање и спровођење националног програма за заштиту животне средине. У оквиру таквог програма, треба организовати одговарајућу логистику за поуздано мерење и праћење свих емисија из енергетских објеката и сачинити план увођења техничких и организационих мера на енергетским објектима/изворима за производњу примарне/секундарне и финалне енергије укључујући и објекте и уређаје у секторима потрошње енергије (индустрија, саобраћај, домаћинства, јавне и комерцијалне делатности и пољопривреда) са циљем поступног смањивања нивоа емисије ефлуената са штетним деловањем на животну средину;

- **Технолошко-развојна ограничења:** последица су ненадокнадивог научнотехнолошког заостајања, а посебно технолошког заостајања српске машиноградње, и неуспеха да значајније партиципира у производњи дела Виталне енергетске опреме, и уређаја енергетских објеката. Технологије за производњу уређаја за смањење штетних емисија из енергетских извора, вероватно ће бити садржај будућег технолошког развоја и производног програма домаће машиноградње, у инвестиционо-интензивним програмима технолошке модернизације постојећих енергетских извора и заштите животне средине.

Основна претпоставка при избору циљева, утврђивању приоритета и одговарајућих инструмената, заснована је на опредељењу земље за рационално усклађивање развоја целине енергетике са привредно-економски развојем земље и њеном укључивању у европске интеграције. Ради остваривања промовисаних циљева енергетске политике и реализације приоритетних праваца стратегије, овим документом се предлаже и динамика доношења одговарајућих инструмената, како би свеукупне промене у енергетским делатностима биле остварене у сагласности са одговарајућим политичким, социоекономским, енергетским и еколошким опредељењима земље.

Приоритетни правци развоја:

Први и основни приоритет је Приоритет технолошког континуитета. Он обухвата Програме побољшања технолошких и оперативних перформанси енергетских извора/објеката, са образложеним Програмима за технолошку модернизацију енергетских система и ревитализацију енергетских извора/објеката у оквиру пет појединачних производних енергетских сектора Србије. Овај приоритет има за циљ, да се настављањем позитивне праксе рационалног улагања у технолошку модернизацију постојећих енергетских објеката, системе и изворе, повећа погонска поузданост енергетских објеката а повећаном производњом осигура уредно снабдевање привреде и грађана енергијом. Обезбеђење неопходних енергетских производа, из постојећих енергетских извора, има највиши приоритет у Стратегији, с обзиром на економска ограничења за интензивнија улагања у градњу нових-капиталних енергетских објеката у наредних пет година. Остваривањем специфичних технолошких и еколошких циљева Стратегије, унапређују се технолошке и оперативне перформансе енергетских извора и поступним увођењем одговарајућих мера, укључујући и техничке мере за заштиту животне средине од штетних емисија, омогућује се реализација овог Приоритета као предуслова за реализацију Другогусмереног, и Трећег-посебног Приоритета. Наведена стратегија, између осталог, предвиђа и Пети-дугорочни Приоритет, који се односи на капитално-интензивна улагања у нове енергетске изворе/објекте и учешће/присуство енергетских субјеката Србије у планирању и у реализацији енергетско-стратешких Пројеката на нивоу интерног и регионалног/паневропског тржишта. Овим приоритетом би се на време обезбедили нови и заменски капацитети електроенергетских извора, обезбедила диверсификација Извора снабдевања и праваца транспорта нафте и гаса и интеграција у регионалне и међународне енергетске инфраструктурне системе. Такође би била укључена изградња подземног складишта гаса, градња нових децентрализованих топлотних извора, на бази домаћег угља добијеног подземном експлоатацијом, са новим технологијама сагоревања и заштите животне средине. Реализацијом одговарајућих Програма из оквира овог Приоритета, посебно у сектору електроенергетике Србије, укључујући и учешће у стратешким Пројектима (у сектору гаса, нафте, хидроенергетских објеката и система за пренос електричне енергије), енергетски сектор Србије би око 2015. године, достигао квалитативно ново стање, како по технолошким и производним перформансама целине енергетских система, тако и по финансијско-економским перформансама у раду, пословању и развоју енергетских субјеката у новим условима на интерном и међународном енергетском тржишту.

Реализација је образложена у Модулу: Термоелектране, Програма остваривања Стратегије развоја енергетике за период од 2007. до 2012. године („Службени гласник РС”, број 17/07), као и Изменама и допунама Програма остваривања Стратегије развоја енергетике до 2015. године за период од 2007. до 2012. године („Службени гласник РС”, бр. 17/07, 73/07, 99/09 и 27/10).

5. Одлука Комисије - образложење:

Комисија је на 89. седници, одржаној 25. маја 2017. године, разматрала достављену документацију како би оценила да ли у конкретном случају постоји додела јавних средстава, селективност, економска предности и нарушавање конкуренције, када је утврдила да се ради о додели државне помоћи у складу са чланом 2. став 1. тачка 1) Закона, као и да се ради о индивидуалној државној помоћи, сагласно члану 12. став 3.

тачка 1) Закона. Поред тога, Комисија је утврдила да је државна помоћ додељена пре доношења одлуке Комисије, односно да су даваоци поступили супротно члану 11. став 2. Закона.

Приликом доношења одлуке Комисија је узела у обзир да је у складу са чл.16-25. Закона о јавном дугу („Службени гласник РС“, бр. 61/05, 107/09 и 78/11), донет Закон о давању гаранције из 2012, којим је Република Србија у потпуности гарантовала зајам који је банка KfW као зајмодавац одобрила Кориснику као зајмопримцу, у укупном износу од 65.000.000 евра и 9.000.000 евра гранта за реализацију Пројекта „Унапређење технологије експлоатације у РБ „Колубара“ у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“ (Уговор о зајму и пројекту број 2010 65 648 од 12. децембра 2012. године на 25.000.000 евра; Уговор о зајму и финансирању број 2006 65 935 од 12. октобра 2012. године на 40.000.000 евра и 7.500.000 евра гранта (директна субвенција); Уговор о финансирању број 2006 70 331 од 12. октобра 2012. године на 1.500.000 евра).

Наиме, Законом о давању гаранције предвиђено је да:

- ће средства за отплату зајма обезбедити Зајмопримац (Корисник/ЕПС) из сопствених средстава;

- је Зајмопримац дужан да средства за отплату зајма обезбеђује према плану за сваку повучену траншу, у износу који укључује главницу, обрачунату камату, провизију на неповучена средства и пратеће трошкове задуживања, и

- ако по основу издате гаранције Гарант (Република Србија) изврши обавезу уместо Зајмопримца, има право на повраћај главнице, камате, провизије на неповучена средства, пратећих трошкова задуживања и пратећих трошкова који настану због неизвршења, односно неблаговременог извршења обавезе, до висине износа неизмирене обавезе, као и право да од Зајмопримца наплати обрачунату законску затезну камату;

- да су услови за зајам у висини до 25.000.000 евра: каматна стопа на годишњем нивоу 3,3% (маргина 0,4% на тренутну вредност основице 2,9%); период трајања зајма 12 година укључујући грејс период од три године; накнада за повлачење зајма плаћа се једнократно у износу од 1% износа од овог дела Зајма; провизија за неискоришћени део зајма 0,25% годишње;

- да су услови за зајам у висини до 40.000.000 евра: наведена средства су покривена гаранцијом кредитне агенције (ЕЦА); каматна стопа на годишњем нивоу 4,28% (маргина 1,15% на тренутну вредност основице 3,13%); период трајања зајма 12 година укључујући грејс период од три године (на основу ЕЦА покривености); накнада за повлачење зајма плаћа се једнократно у износу од 1% износа од овог дела Зајма; провизија за неискоришћени део зајма 0,25% годишње.

Даље, Комисија је узела у обзир и следеће:

- Корисник није привредни субјект у тешкоћама;

- да је гаранција повезана са посебном финансијском трансакцијом, на фиксни износ и фиксни период времена, тј. односи се на зајам банке KfW у вредности од 74.000.000 евра која се додељује за реализацију Пројекта „Унапређење технологије експлоатације у РБ „Колубара“ у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“ ;

- гаранција покрива 100% одобреног зајма, што је у овом случају дозвољено, с обзиром на то да је корисник привредни субјект којем је поверено обављање делатности од општег економског интереса;

- на гаранцију није наплаћена премија, али је Законом о давању гаранције прописано да је Корисник у обавези да измири све обавезе према Републици Србији које могу настати активирањем гаранције, као и да плати све пратеће трошкове, увећане за законску затезну камату, чиме се спречава настанак потенцијалног јавног расхода у буџету Републике Србије.

Поред тога, Комисија је узела у обзир да је банка KfW директно доделила Кориснику неповратни грант (субвенцију) у износу од 9.000.000 евра, што не представља државну помоћ у смислу члана 2. тачка 1) Закона. Наиме, чланом 1. Закона о гаранцији из 2012, средства у износу од 9.000.000 евра дефинисана су као средства финансијског доприноса (бесповратна средства).

Узимајући у обзир наведено, Комисија је анализирала гаранцију у односу на члан 99. став 1. Уредбе), који је у складу са правилима садржаним у *Обавештењу Комисије о примени чланова 87. и 88. Уговора ЕЗ у погледу државне помоћи у форми гаранција* (ОЈ С 155, 20.06.2008 – у даљем тексту: Обавештење) (енг. *Commission Notice on the application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to State aid in the form of guarantees (2008/C 155/2)*), а који прописује услове који морају бити кумулативно испуњени како појединачна државна гаранција не би представљала инструмент доделе државне помоћи.

Наиме, Комисија је утврдила да од свих услова прописаних чланом 99. став 1. Уредбе, једино није испуњен услов да је на гаранцију обрачуната премија, чиме је дошла до закључка да Гаранција садржи елементе државне помоћи, у смислу члана 2. тачка 1) Закона.

Комисија је узела у обзир и додатне информације које је Министарство рударства и енергетике доставило електронском поштом, дана 10. фебруара 2015. године, у вези са Пројектом „Унапређење технологије експлоатације у РБ „Колубара“ у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“, у којима је наведено: „Пројекат Унапређења технологије експлоатације у РБ „Колубара“ (у даљем тексту: Пројекат) у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањење утицаја на животну средину има за циљ обезбеђивање сигурне и непрекидне испоруке угља и рационалног управљања природним ресурсима, уз пратеће смањење атмосферског загађења у електранама које користе угљ из РБ „Колубара“. Реализацијом Пројекта унапредила би се технологија експлоатације угља, дошло би до повећања енергетске ефикасности термоелектрана које овај угљ користе за производњу електричне енергије, а смањили би се и негативни утицаји на животну средину.“

Комисија констатује да се, у складу са правом ЕУ, чланом 73. ССП-а и позитивним правом, а посебно инструментом тумачења права ЕУ - Обавештењем Комисије, а поготову у складу са чланом 3.6. Обавештења, државне гаранције не могу аутоматски класификовати као државна помоћ, невезано од тога да ли је премија била наплаћена за њих или не, односно ако нису испуњена четири кумулативна услова, већ се претходно мора испитати у сваком конкретном случају. Комисија у својој до садашњој и будућој пракси ће се строго држати ове императивне норме. Међутим, у овом конкретном случају, Комисија је утврдила да гаранција садржи елементе државне помоћи у смислу члана 2. став 1. тачка 1) Закона. Приликом разматрања да ли се ради о дозвољеној државној помоћи, Комисија је узела у обзир и чињеницу да се реализацијом Пројекта постиже побољшање технологије експлоатације у РБ „Колубара“ у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину, како би Корисник могао да обавља делатност од јавног интереса за коју је и основан, односно обезбеђење редовног и сигурног снабдевања електричном енергијом домаћинстава и малих купаца на територији

Републике Србије по повлашћеним ценама, приликом чега је Корисник, такође, дужан и да, у складу са законом, предузима мере и активности којима се обезбеђује развој производних и дистрибутивних енергетских капацитета и капацитета за производњу угља и њихово редовно одржавање и несметано функционисање, као и да обезбеђује посебне услове за заштиту и унапређење животне средине и да спречава узроке и отклања последице које угрожавају животну средину. Такође, Комисија је имала у виду и да зајам не би ни био одобрен да Република Србија није зајам гарантовала целокупном износу, чиме Пројекат не би ни могао да се реализује.

Комисија је такође прегледала предметну документацију у светлу правила која се примењују у ЕУ, конкретно члана 107 (1) УФЕУ, како би утврдила да ли конкретан случај укључује: (i) доделу јавних средстава, (ii) селективност, (iii) економске предности и (iv) нарушавање конкуренције, и закључила је да су гаранције које је Република Србија доделила ЕПС-у за зајмове добијене од развојних банака дале ЕПС-у економску предност, испуњавајући тиме кумулативне услове из члана 107 (1) УФЕУ, што је довело до закључка да је државна помоћ укључена у те мере.

Међутим, у складу са новим доказима (нпр. Извештаја), Комисија утврђује да због испуњавања критеријума утврђених чланом 107 (3) УФЕУ и правилима утврђеним чланом 5. став 1. тачка 3) Закона, која предвиђају да државна помоћ може бити додељена за унапређење развоја одређених привредних делатности, кад таква помоћ не утиче негативно на трговинске односе супротно заједничком интересу, а у овом случају циљеви од заједничког интереса, као што су заштита животне средине, енергетска ефикасност, сигурност снабдевања електричном енергијом, енергетска инфраструктура и државне гаранције, представљају дозвољену државну помоћ.

Даље, кад је у питању мера преноса имовине на ЕПС, Комисија закључује да она не представља државну помоћ, јер је ЕПС већ стекао искључиво право коришћења те имовине, једнаке власничком праву, тако да пренос није давао ЕПС-у селективну економску предност.

i. Компатибилност државних гаранција са чланом 107 (3) УФЕУ

Да би интерпретирала ову општу одредбу УФЕУ, Европска комисија је објавила смернице, како хоризонталне, тако и секторске. Ова упутства прате одређена заједничка начела за процену компатибилности помоћи са унутрашњим тржиштем, садржана у документу који је објавила Европска комисија у контексту модернизације државне помоћи (Заједничка начела за економску процену компатибилности државне помоћи из члана 107 (3)), чији је циљ био пружити више детаља и разјашњење методологије коју је Европска комисија користила у балансирању позитивних и негативних ефеката државне помоћи. Општи аналитички принципи се такође одражавају, у низу смерница за одређене категорије помоћи, уз прилагођавање у односу на контекст одређене политике, а нарочито у Смерницама о државној помоћи за заштиту животне средине и енергетику 2014-2020 (у даљем тексту: Смернице).

Према Смерницама, мера се сматра дозвољеном, ако су испуњени следећи критеријуми:

- а) Допринос добро дефинисаном циљу заједничког интереса: Државе које намеравају да одобре помоћ за заштиту животне средине или енергетику, мораће прецизно да дефинишу циљ који ће пратити, као и да објасне очекивани допринос мере у остваривању овог циља.
- б) Потреба за државном интервенцијом: Државе морају показати да помоћ ефикасно утиче на (преостали) неуспех на тржишту.
- в) Адекватност помоћи: Предложена мера помоћи мора бити одговарајући инструмент за решавање предметног циља политике, тј. исти позитиван допринос заједничком циљу не може се постићи другим инструментима мањег утицаја на политику или другим мање дисторзивним врстама инструмената помоћи.
- г) Подстицајни ефекат: Помоћ не сме субвенционисати трошкове активности које би предузеће у сваком случају имало и не сме надокнађивати нормалан пословни ризик од економске активности.
- д) Пропорционалност помоћи: Помоћ мора бити ограничена на минимум који је потребан за постизање заштите животне средине или остваривање енергетског циља.
- ђ) Избегавање непотребних негативних ефеката на конкуренцију и трговину: негативни ефекти мера помоћи у смислу ремећења конкуренције и утицаја на трговину између држава чланица морају бити ограничени и надмашени позитивним ефектима у смислу доприноса циљу од заједничког интереса.
- е) Транспарентност помоћи: Државе морају обезбедити објављивање конкретних информација на свеобухватној интернет презентацији државне помоћи.

а) Циљ заједничког интереса

Као што је приказано у Смерницама, „пшти циљ помоћи за заштиту животне средине је повећање нивоа заштите животне средине у односу на ниво који би био постигнут у одсуству помоћи. Стратегија Европа 2020, посебно је поставила циљеве одрживог раста како би подржала прелазак на економичнију, конкурентну економију уз ниску емисију штетних гасова. Економија у којој је емисија штетних гасова смањена, са значајним уделом енергије добијене из обновљивих ресурса захтева прилагођавање енергетског система, а нарочито значајне инвестиције у енергетске мреже. Примарни циљ помоћи у енергетском сектору је осигуравање конкурентног, одрживог и сигурног енергетског система на добро функционалном енергетском тржишту Уније“ . Поред тога, Смернице прописују специфичне критеријуме за процену различитих категорија помоћи, иако те категорије нису исцрпне. Пројекат заштите животне средине у Колубари се може квалификовати по разним категоријама Смерница јер је то вишеслојни пројекат који одговара различитим циљевима од заједничког интереса, као што је приказано у наставку.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године, објављена 2005. године, утврђује приоритетне правце развоја енергетских сектора и одобрава програм усвајања одговарајућих инструмената који омогућавају реализацију кључних приоритета у раду, активностима и развоју целог енергетског система Србије. Национални Акциони план за обновљиве ресурсе Републике Србије допуњује Стратегију и заједно утврђују

потребу за повећањем нивоа заштите животне средине, посебно за повећањем коришћења обновљивих извора, као и потребу да се обезбеди довољно флексибилна производња да подржи обновљиве изворе енергије.

Сврха мера које је Србија успоставила, била је у складу са свим овим циљевима. Пројекат „Колубара“ имао је за циљ побољшање технологије како би се повећала ефикасност термоелектрана и смањио утицај на животну средину у складу са српским развојним плановима. Конкретно, циљеви које Србија прати су вишеструки:

- i. Смањити еколошки утицај производње топлотне енергије
- ii. Повећати ефикасност производње топлотне енергије
- iii. Обезбедити снабдевање електричном енергијом грађанима Србије
- iv. Подржати енергетску инфраструктуру

Што се тиче прва два циља, тј. заштите животне средине и енергетске ефикасности, ЕПС је припремио, пре почетка имплементације пројекта, документ који описује главне економске и еколошке ефекте. Према наведеном документу, циљ пројекта „Зелена Колубара“ је да обезбеди сигурну и континуирану испоруку угља и рационално управљање природним ресурсима, уз пратеће смањење загађења животне средине у електранама које снабдева рударски басен Колубара. Реализација пројекта омогућиће ископавање лигнита јединственог квалитета (примену хомогенизације) из РБ Колубара, што ће допринети повећању ефикасности ТЕ „Никола Тесла“ и ТЕ „Морава“. Пројекат подразумева увођење система управљања квалитетом угља и хомогенизацију у РБ Колубара Западно Поље, модернизацију опреме куповином новог система за дистрибуцију багер-трака за угљ-одлагач (ЕЦС) и система снабдевања електричном енергијом за ПК „Поље Ц“, и куповином међутеретног одлагача за ТЕ „Тамнава Западно Поље“.

Пре доношења одлуке о одобравању кредита, процедуре ЕБРД и KfW подразумевају спровођење свеобухватне анализе постојећег стања, која, између осталог, омогућује да се утврди оправданост инвестиције. Анализа консултанта ангажованог од стране банке, показала је изузетну економску изводљивост пројекта. Ове међународне финансијске институције имају врло строге политике и захтеве које је потребно испунити како би се кредити одобрили, а ЕПС је успео да испуни те захтеве.

Што се тиче осигуравања циља снабдевања, Изјава о сигурности снабдевања у Србији објављена у 2011. години, дала је преглед ситуације производње, наглашавајући где су биле слабости система.

Од укупног производног капацитета у Србији, око 33 одсто снаге је у хидроелектранама, а око 62 одсто инсталираних капацитета је у термоелектранама на лигнит. Због непостојања редовног одржавања током периода 1990-2000. године, ТЕ су биле главна опасност оперативне сигурности електроенергетског система. Из тог разлога, од 2012. године су предвиђене различите активности рехабилитације и модернизације. Пошто је ЕПС био власник свих тих електрана, није било сумње да су се мере односиле на ту компанију и ниједног другог оператора на српском тржишту.

Штавише, хидроенергија је извор електричне енергије која је мање стабилна од производње угља, јер у одређеној мери зависи од временских услова. Годишњи извештај Агенције за енергетику за 2011. годину показује да је енергетски капацитет из хидроелектрана у периоду од 2005. до 2011. године варирао између 11,9 GWh и 9,1 GWh. То представља до 20 одсто варијације, коју треба стабилизovati флексибилном производњом, како би се осигурала сигурност снабдевања

Даље, с обзиром на амбициозне планове за увођење обновљивих извора у Србији, потребно је успоставити резервни план за обезбеђивање сигурности снабдевања кад временски услови нису повољни. Побољшање ефикасности термоелектрана ЕПС-а може допринети обезбеђивању доступности резервне производње на ефикасан начин.

б) Потреба за државном интервенцијом

У ставу 34. Смерница, Европска Комисија признаје да у ситуацијама са тзв. тржишним недостацима може бити потребна интервенција државе да би се постигли ефикасни резултати у погледу цена, производње и коришћења ресурса. Наводи се да државна помоћ треба да буде усмерена на ситуације у којима помоћ може донети материјално побољшање које тржиште не може само да испоручи.

Даље у ставу 35. Смерница Европска Комисија наводи да је ситуација са негативним екстерналијама најчешћа потреба за државном интервенцијом у случају мера заштите животне средине. У Смерницама, ситуација са негативним екстерналијама је ситуација у којој су производни трошкови које предузеће сноси нижи од трошкова које сноси друштво, што имплицира да предузеће нема довољно подстицаја за смањење нивоа загађења или предузимање појединих мера за заштиту околине: „Државе чланице треба да идентификују тржишне неуспехе који отежавају повећање нивоа заштите животне средине или добро функционисање сигурног, приступачног и одрживог интерног енергетског тржишта. Негативне екстерналије: оне су најчешће за мере заштите животне средине и настају кад загађење није адекватно ценовно одређено, односно кад фирма не сноси пуну цену трошкова загађивања. У овом случају, предузећа која делују у сопственом интересу могу имати недовољне подстицаје да узму у обзир негативне екстерналије које произилазе из производње, било када одлучују о одређеној производној технологији или када одлучују о производном нивоу.“

Гледајући пројекат побољшања животне средине у Колубари, испуњена је потреба за интервенцијом. Сврха одговарајуће мере била је имплементација овог пројекта, који је дизајниран да створи следеће главне предности:

- Колубара ће екстраковати своје природне ресурсе ефикасније и чистије;
- Колубара ће снабдевати своје постојеће електране лигнитом који је јединственог квалитета. То ће омогућити производњу тих постројења у складу са њиховим параметрима дизајна, што ће довести до стабилнијег и ефикаснијег рада. Такође ће омогућити тим постројењима да престану са употребом мазута када је

квалитет лигнита пренизак. То ће заједно резултирати нижим нивоима CO₂ и других емисија, као и смањењем трошкова хабања опреме и трошкова одржавања;

- Колубари ће то омогућити испуњавање уговорних обавеза које ће преузети под уговором о снабдевању лигнитом.

Ове предности ће заједно смањити негативне екстерналије од производње лигнита у руднику лигнита у Колубари. Према речима ЕБРД-а, предности ће помоћи Србији да смањи емисије честица везане за екстракцију угља, помоћи ће у постизању националних циљева емисије честица укључујући CO₂, и помоћи ће оператерима електране да постигну све строжије границе емисије уведене недавном Директивом ЕУ 2010/75 о индустријским емисијама (интегрисано спречавање и контрола загађења).

в) Адекватност помоћи

У ставу 40. Смерница, Европска Комисија наводи да свака предложена мера државне помоћи мора бити одговарајући инструмент за остваривање циља политике. Релевантне мере, биле су одговарајуће мере помоћи, јер не постоји друга мера која би могла постићи исти ефект са мање дисторзије.

ЕБРД је тражио да зајам гарантује српска држава, а српска држава је издала једино ову гаранцију. Стога, ниједна алтернативна мера није могла остварити исти ефекат.

Осим тога, помоћ додељена као гаранција има исту импликацију на тржиште као паушална исплата. Ово подразумева да она утиче на одлуку о улагању, али не на тржишне одлуке, укључујући одлуке о производњи и одређивању цена, након што се инвестиција изврши.

г) Подстицајни ефекат

Помоћ за заштиту животне средине и енергетике може се сматрати компатибилном са унутрашњим тржиштем само ако има подстицајни ефекат. Према Смерницама, подстицајни ефекат се јавља када помоћ утиче на корисника да промени своје понашање ради повећања нивоа заштите животне средине или побољшања функционисања сигурног, приступачног и одрживог тржишта енергије, и да промени понашање, што иначе не би урадио без помоћи.

Да би се утврдило да ли мера има стимулативни ефекат, мора се показати да мења понашање дотичног предузећа тако да се оно ангажује на активностима које не би извршило без помоћи, и које би спровело у ограниченој мери или на другачији начин.

Релевантне мере су имале подстицајни ефекат. Оба пословна плана ЕПС-а као и опис пројекта Колубара показују да се мере предвиђене за побољшање ефикасности и утицаја на животну средину не могу реализовати без зајмова од ЕБРД-а и KfW-а. Будући

да је државна гаранција била суштински елемент ових зајмова, Комисија закључује да пројекат не би био настављен јер нису била доступна финансијска средства.

Стога, државна помоћ подстиче постизање циља од заједничког интереса доприносећи санацији комплекса Колубара. Ово је експлицитно наведено у Додатку 1 Пословног плана за 2011. годину, стр. 194, у ком су набројани извори финансирања за инвестиције у 2011. години, и изричито су набројани кредити од ЕБРД-а и КfW-а за Тамнаву Запад и отворене копове, у износу од 140 милиона евра.

д) Пропорционалност

Помоћ за заштиту животне средине и енергетике, може се сматрати компатибилном са унутрашњим тржиштем ако је пропорционална. Према ставу 69. Смерница, мера се сматра сразмерном ако је износ помоћи по кориснику ограничен на минимум потребан за постизање циља заштите животне средине или енергетске сврхе.

У овом случају, Комисија сматра да су релевантне мере биле јасно сразмерне. Пре свега, пошто се помоћ даје као државна гаранција, питање није да ли ЕПС добија прекомерне компензације или не. Државна гаранција је бинарно питање: или је дата или не, а релевантно питање је да ли су гаранције биле неопходне да би се извршиле релевантне инвестиције. Као што је већ поменуто, пошто је државна гаранција била суштински елемент ових кредита, може се закључити да су мере биле пропорционалне.

Коначно, без обзира на категорију одабране помоћи, висина помоћи је испод прописаног прага.

Што се тиче оправданих трошкова, у ставу 72. Смерница, прописано је да су оправдани трошкови помоћи за заштиту животне средине додатни инвестициони трошкови у материјална и/или нематеријална средства, која су директно повезана са постизањем заједничког циља.

Ако погледамо пројекат заштите животне средине у Колубари, видећемо да оправдани трошкови износе 155 милиона евра, што је једнако износу трошкова пројектних задатака (тј. укупна улагања од 182 милиона евра минус потенцијални трошкови, попусти и колатерала). Комисија закључује да су сви ови трошкови додатни инвестициони трошкови, који су непосредно повезани с постизањем заједничког циља.

То подразумева да је висина помоћи, као дела оправданих трошкова за пројекат заштите животне средине Колубара, у распону од 12-21 одсто, што је знатно испод максималне висине помоћи без обзира на категорију одабране помоћи. Под условом да су циљеви пројекта Колубара вишеструки, уверљиво је да испуњавање ставке висине помоћи не зависи од циља и изабране категорије помоћи.

ђ) Избегавање непотребних негативних ефеката на конкуренцију и трговину

Да би помоћ била компатибилна са унутрашњим тржиштем, негативни ефекти мере помоћи у смислу нарушавања конкуренције и утицаја на трговину између држава чланица, морају бити ограничени и надмашени позитивним ефектима у смислу доприноса циљу од заједничког интереса.

У наставку, говорићемо и објаснити да се на основу горе наведених информација о мерама и српском електроенергетском сектору, у овом случају остварује добра равнотежа између нарушавања конкуренције узроковане након доделе помоћи, и еколошких користи од релевантних мера.

Нарушавање конкуренције и негативан утицај на трговину између држава чланица Енергетске заједнице, највероватније ће се догодити на српском тржишту угља лигнита. Две мере су усмерене на специфична улагања у рудник лигнита у Колубари у власништву ЕПС-а. Мало је вероватно да ће имати негативан утицај на конкуренцију или трговину између држава чланица на тржишту лигнитног угља.

Пре свега, ризик од неуједначеног слабљења конкуренције и трговине, ограничен је од самог почетка, јер су мере усмерене на циљеве које треба да реше и због тога што је помоћ пропорционална и ограничена на додатне инвестиционе трошкове. Циљ мера је да се обезбеди мање загађивање рудника Колубара за лигнит и у Смерницама, Европска Комисија изричито напомиње да помоћ за еколошке сврхе по својој природи ствара еколошки прихватљиве производе и технологије конкурентнијим науштрб загађујућих, али да се то неће сматрати непожељним нарушавањем конкуренције:

‘Помоћ за еколошке сврхе ће по својој природи имати тенденцију да фаворизује еколошки прихватљиве производе и технологије на рачун других, још загађујућих и тај ефекат се, у принципу, неће посматрати као непожељно нарушавање конкуренције, с обзиром на то да је и она сама по себи повезана са циљем помоћи, односно да има за циљ да економија постане зеленија. Приликом процене потенцијалних негативних ефеката помоћи за околину, Комисија ће узети у обзир укупни утицај мере на животну средину у односу на негативан утицај на тржишну позицију, а тиме и на добит фирми које не добијају помоћ. [...]’

Другим речима, важно је направити разлику између доброг и лошег нарушавања конкуренције и трговине између држава чланица, где су добра нарушавања она која фаворизују чисте и зелене производе и технологије, а лоша нарушавања конкуренције су она која не испуњавају ове критеријуме.

Поред тога, кад се посматрају специфични тржишни услови на тржишту угља од лигнита, било какво нарушавање конкуренције и трговине између држава чланица је мало вероватно. Како је Комисија уочила у случају чешке државне помоћи од 2004. године, тржиште лигнита је локално због значајних трошкова транспорта. Ово потврђује извештај ЕУ из 2014. године, где је закључак да *„карактеристике лигнита, чине га неприкладним за трговину, осим ако је удаљеност која је у питању веома кратка. [...] Због тешког руковања, трошкови транспорта су врло високи и трговинска размена се сматра*

неприкладном из сигурносних и економских разлога. Као резултат, лигнит се обично сагорева у електранама изграђеним у непосредној близини рудника, а волумен извезеног лигнита је незнатан у односу на извоз угља. Преко 95% лигнита се троши за производњу електричне енергије у обичним и комбинованим термоелектранама.“ Као поседица тога, рудник лигнита у Колубари не конкурише рудницима лигнита у другим земљама чланицама, а на тржишту лигнита је нарушавање конкуренције и трговине између држава чланица, мало вероватна.

Поред тога, не постоји нарушавање конкуренције на тржишту лигнита у Србији. Разлози за ово су двоструки.

Прво, у 2011. години, сви рудници лигнита у Србији, били су у власништву и под управом ЕПС-а, а рудници лигнита се налазе у близини електрана које спаљују лигнит. Улазак нових конкурената није опција на овом тржишту јер захтева отварање нових рудника. Сходно томе, у Србији није било тржишта за лигнит и није било конкуренције која би могла бити нарушена.

Друго, не постоји нарушавање конкуренције код добављача других горива, као што су тврди угаљ, гас или нафта. Пошто су трошкови адаптирања електране да би могла да користи друга горива веома високи, а ЕПС поседује и руднике и електране, у Србији нема стварне или потенцијалне конкуренције у виду добављача других врста горива.

У закључку, две релевантне мере не подразумевају непожељно нарушавање конкуренције и трговине између држава чланица на тржишту лигнита.

Међутим, како је ЕПС вертикално интегрисани произвођач електричне енергије који не само да поседује све руднике лигнита у Србији, већ и управља готово свим термоелектранама које спаљују лигнит у Србији, не може се искључити могућност секундарног утицаја на конкуренцију и трговину између држава чланица на низводном велепродајном тржишту електричне енергије, чак и узимајући у обзир да ЕПС није једини оператор на овом тржишту у Србији. Уз велепродајну електричну енергију којом се тргује и у Србији и преко интерконектора између Србије и суседних земаља, две релевантне мере јасно могу утицати на снабдевање и у Србији и у другим земљама чланицама, и тиме могу имати потенцијални утицај на конкуренцију и трговину на тржишту електричне енергије у Србији и другим земљама чланицама.

Опет, важно је направити разлику између добрих и лоших утицаја на конкуренцију и трговину између држава чланица, где су добри утицаји они који производе еколошки прихватљиве производе и технологије конкурентнијим наштб загађујућих. Такви добри утицаји, према Смерницама, неће бити сматрани непожељним нарушавањем конкуренције.

Гледајући две релевантне мере, чини се очигледно да ће, ако постоји нарушавање конкуренције и трговине између држава чланица на велепродајном тржишту електричне енергије, то бити добро нарушавање. Због омогућених улагања, којих не би било без ове две мере, ЕПС ће моћи јефтиније да добија лигнит из рудника Колубара и мање ће загађивати околину.

Чињеница да су мере спроведене пре почетка пројекта и без текуће субвенције која утиче на маргиналне трошкове електране, подржава овај закључак. Ова мера ће учинити да релевантне инвестиције у Колубари буду профитабилне (без тржишне надокнаде), али када се инвестиција заврши, помоћ неће утицати на тржишну цену, осим чињенице да ће производња лигнита постати ефикаснија и чистија. То значи да неће бити дисторзијских ефеката на конкуренте који такође функционишу на еколошки прихватљивој основи, чак и без помоћи, што је питање на које Европска комисија усмерава посебан интерес, судећи према последњем делу става 90. Смерница.

е) Транспарентност

Према ставу 104. Смерница, државе чланице морају осигурати објављивање читавог низа релевантних информација на свеобухватној интернет презентацији државне помоћи, на националном или регионалном нивоу. На основу добијених информација, Комисија тврди да је ово обезбеђено како радним праксама ЕБРД-а и КfW-а, тако и законодавством Републике Србије.

За добијање кредита ЕБРД-а и КfW-а, потребно је испунити низ критеријума. Међу њима је и захтев за јавно објављивање пројекта и релевантних информација о пројекту на јавној интернет презентацији пре извршења пројекта. Као прималац зајмова из ЕБРД-а и КfW-а, ЕПС испуњава ове критеријуме и јавно је објавио информације о пројекту.

Штавише, да би Република Србија издала државне гаранције, следећи закони су морали бити усвојени:

1. Закон о потврђивању Уговора о гаранцији (ЕПС пројекат за Колубару) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој („Службени гласник Републике Србије - Међународни уговори“, број 8/2011),
2. Закон о давању гаранције Републике Србије у корист Немачке развојне банке КfW Франкфурт на Мајни, по задужењу јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд (пројекат „Побољшање технологије експлоатације у РБ Колубара у циљу повећања ефикасности термоелектрана и смањења утицаја на животну средину“) („Службени гласник Републике Србије - Међународни уговори“, број 121/2012).

Према српском законодавству, објављивање у Службеном гласнику је обавезан услов за ступање на снагу закона. Као резултат, испуњен је услов за објављивање.

У складу с горе наведеним, Комисија закључује да су мере државне помоћи компатибилне с чланом 107 (3) (ц) УФЕУ, пошто су:

- испуниле различите циљеве од општег интереса, као што су заштита животне средине, енергетска ефикасност, сигурност снабдевања електричном енергијом, енергетска инфраструктура,
- обезбедиле подстицаје корисницима да наставе да прате циљеве од заједничког интереса,
- биле ограничене на неопходни минимум, и
- нису нарушиле конкуренцију и трговину.

ii. Разматрање преноса власништва на земљиште и објекте ради развоја ТЕ Колубара Б

Комисија је размотрила наводе у Отвореном писмуб „Пренос власништва над имовином (земљиште и зграде) како би се подржала изградња ТЕ Колубара, нпр. пројекат Колубара Б. У складу са изменама Статута ЕПС-а од 31. маја 2009. године, Влада Републике Србије пренела је у власништво ЕПС-а имовину (земљиште и зграде) неопходну за имплементацију ТЕ „Колубара Б““.

Предметна мера састојала се у конверзији такозваног права коришћења (остатак из комунистичког правног система) у власништво над одређеним земљишним парцелама у корист ЕПС-а, са посебном сврхом реализације пројекта Колубара Б, која је извршена од стране Владе Републике Србије у 2010. години (у даљем тексту: Конверзија 2010).

Треба напоменути да је право коришћења предметног земљишта које су ЕПС и његови претходници у име власништва над земљиштем (ради лакшег упућивања у заједничком смислу овде означени као „ЕПС“) уживали пре конверзије 2010. године, додељено ЕПС-у на основу комунистичког Закона о експропријацији из 1984. године¹ (у даљем тексту: Закон о експропријацији из 1984). Одобрење је извршено на основу појединачних одлука надлежних органа о експропријацији и, евентуално у малом броју случајева, административних преноса који су усвојени током неколико година, почевши од 1984. до приближно 1989. године.

Дакле, пренос власништва над имовином није представљао државну помоћ јер није укључивао преношење државних средстава нити давање предности ЕПС-у у односу на своје конкуренте, нити је био селективан, због више разлога који су засновани на природи, пореклу и правном дејству власништва над наслеђеним земљиштем које поседују ЕПС (право коришћења) и Република Србија (власништво) пре примене предметне мере, односно пре конверзије из 2010. године, и самим тим, на динамици транзиције система имовинских права у Републици Србији од комунистичког, социјалистичког система самоуправног рада до тржишне економије.

Прво, комунистичко право коришћења предметног земљишта које је ЕПС имао пре конверзије из 2010. године, додељено је ЕПС-у током периода од неколико година почевши од 1984. године, посебно у циљу реализације пројекта Колубара Б, као пројекта од општег интереса и обухватило је најшири могући опсег имовинских овлашћења доступних у то време: сва имовина за индустријску производњу, била је предмет идеолошке категорије такозваног „друштвеног власништва“ (специјалног југословенског типа комунистичке имовине), тако да је право располагања њоме припадало њиховим корисницима, односно „организацијама удруженог рада“, док је приватно власништво дозвољено само физичким лицима и само у односу на имовину која служи личним потребама својих власника (куће, стамбене некретнине и земљиште за пољопривреду до

¹ Закон о експропријацији („Службени гласник СРС“, бр. 40/84, 53/87, 22/89 и 15/90, „Службени гласник РС“, бр. 6/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 53/95 - одлука СУС)

одређене величине). Устав Социјалистичке Федеративне Републике Југославије из 1974. године, који је остао на снази до распада земље 1990. године, између осталог прописује да:

„Средства за производњу и друга средства удруженог рада, производи удруженог рада и доходак остварен удруженим радом, средства за задовољавање заједничких и општих друштвених потреба, природног богатства и добра у општој употреби друштвена су својина..“ (Члан 12. став 1.)“

„Нико не може стећи право својине на друштвена средства која су услов рада у основним и другим организацијама удруженог рада или материјална основа остваривања функција самоуправних интересних заједница или других самоуправних организација и заједница и друштвено-политичких заједница.“ (Члан 12. став 2.)“

„Грађанима се зајемчује право својине на предмете који служе личној потрошњи, или задовољавању њихових културних и других личних потреба.“ (Члан 78. став 1.)

„Грађани могу имати право својине на стамбене зграде и станове за задовољавање личних и породичних потреба...“ (Члан 78. став 2.)

Право коришћења предметног земљишта које је ЕПС задржао пре конверзије 2010. године је неповратно успостављено, уз ограничену могућност поништења само у случају коришћења противно намени за коју је утврђено, што би се у конкретном случају огледало у пропусту ЕПС-а да реализује пројекат Колубара Б. Услови за поништење су били строго ограничени: то је било могуће само на захтев бившег власника (у случају да је земљиште било експроприсано од физичког лица) или носиоца права коришћења (у случају да је земљиште стечено на основу административног преноса), ако корисник није обавио било какав материјалан рад у циљу завршетка пројекта у року од 3 године од дана када је одлука којом је одобрено право коришћења постала правоснажна, док је такав захтев могао бити поднет у року од 5 година од истог датума (у случају да је земљишна парцела била предмет преноса, ови рокови су износили 5, односно 6 година).

ЕПС је стекао предметно право коришћења на основу појединачних административних одлука донетих у складу са Законом о експропријацији из 1984. године, и које су у највећој мери донесене у складу с поступком експропријације, што је био стандардни поступак по овом закону, који је захтевао од корисника експропријације (тј. ЕПС-а у конкретном случају) да исплати накнаду бившим власницима, у висини тржишне вредности земљишта која је предмет експропријације. Чињеница да је важећи закон наметнуо тржишну вредност власничког права на одговарајуће земљиште, јер је степен накнаде који прималац дугује како би стекао право коришћења у складу са Законом о експропријацији из 1984. године, још један је аргумент којим се то право, које је првобитно дато ЕПС-у, по природи и ефектима, изједначава са власништвом карактеристичним за капиталистичке системе, као што је Србија данас.

Право коришћења које је ЕПС стекао у односу на предметно земљиште на основу експропријације и евентуално у мањем обиму на основу административног преноса у периоду од неколико година почевши од 1984. године, било је најшире могуће имовинско право које је ЕПС могао стећи у то време, узимајући у обзир систем самоуправног рада

вођен социјалистичком идеологијом и одговарајући систем имовинских права, као и зато што је право коришћења које је додељено ЕПС-у практично неопозиво и захтевало је плаћање накнаде по тржишној вредности основног средства. Из тих разлога, имовинско право стечено од стране ЕПС-а сразмерно је власништву у правним системима заснованим на приватној својини.

С друге стране, право власништва које је Република Србија пренела на ЕПС у 2010. години изведено је, у складу са законским променама, из идеолошког концепта „друштвене својине“, који је био само назив номиналне природе која је постојала у односу на сва средства која су коришћена за било коју пословну или економску активност. „Друштвено власништво“ је било номинално, јер у формалном смислу није имало власника, тако да је право располагања имовином која је предмет таквог власништва припадала ентитетима који су имали право коришћења на поменутој имовини: земљиште у градским подручјима је било на располагању општинским властима итд. Иако би се обезбедио свеобухватан преглед трансформације система имовинских права током транзиције Србије у тржишну економију, треба напоменути да је тај процес и даље у току, да је он далеко од кохерентног, као и да се поступало на основу одређеног броја закона који су повезивали различите категорије с лицима као носиоцима права, и имовином.

Прва фаза поменуте трансформације догодила се током деведесетих година прошлог века, када се "друштвена својина" трансформисала у државно власништво над многим категоријама имовине, док је мали део имовине, готово искључиво станова које су до тад користила физичка лица, продат корисницима за симболичну накнаду. Мали пољопривредни поседи су враћени њиховим бившим власницима. Друштвено власништво над имовином у односу на које су јавна предузећа, као што је ЕПС, уживала право коришћења, претворено је у државну својину на основу Закона о средствима у својини Републике Србије из 1995. године², али та промена није на било који начин утицала на право коришћења основних средстава која су припадала ЕПС-у. Након 2000. године, неколико закона је омогућило конверзију права коришћења земљишта у зависности од категорије земљишта, категорије носиоца, као и начина на који је стечено право коришћења.

Пошто је до 2006. године приватно власништво над земљиштем у урбаним срединама било онемогућено Уставом, Закон о планирању и изградњи из 2003. године³ предвиђао је реституцију специфичног „права коришћења“ бившим власницима у односу на земљиште које је било експроприсано у урбаним подручјима али је остало неразвијено, при чему је такво право коришћења било слободно преносиво. Од ступања на снагу тог закона, није било могуће добити нове грађевинске дозволе и започети изградњу нових зграда на основу претходно стеченог права коришћења земљишта - грађевинска дозвола се могла добити само на основу власништва и дугорочног закупа земљишта, као и на основу специфичног права коришћења које је враћено бившим власницима земљишта. Тај закон је омогућио наставак постојања права коришћења земљишта само као допунског права на

² Закон о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/1995, 3/1996 – испр., 54/1996, 32/1997 и 101/2005 – др. закон)

³ Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/2003, 34/2006 и 39/2009 – одлука УС)

власништво над зградом подигнутом на одговарајућем земљишту, па је чак изазвало и престанак права коришћења у одређеним ситуацијама у којима је земљиште експроприсано за одређени пројекат, али реализација тог пројекта није започета до тренутка ступања на снагу закона.

Закон о планирању и изградњи из 2009. године⁴ предвиђао је конверзију права коришћења власништва над земљиштем у градским подручјима у корист власника стамбених зграда и станова без накнаде. Јавна предузећа, као што је ЕПС, остала су практично једина категорија лица по српском закону чија права на коришћење имовине нису била регулисана на јединствен начин у време имплементације Конверзије из 2010. године: Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса из 2000. године⁵, прописано је да јавна предузећа могу поседовати имовину и уживати права коришћења имовине у државном власништву, што значи да трансформација имовинских права јавних предузећа у склопу много ширег процеса трансформације целокупног система имовинских права са циљем преласка на систем заснован на приватној својини, није била комплетирана у 2010. години, кад је предметна мера била спроведена.

Право власништва државе у погледу предметног земљишта, које је окончано на основу Конверзије за 2010. годину, стога је било прелазни корак у целокупном процесу транзиције из система заснованог на друштвеном власништву на систем заснован на приватном власништву, тако да њена природа и правни ефекти морају бити процењени узимајући у обзир номинални карактер и непостојање стварног учинка претходног "друштвеног власништва".

Важан средњи закључак се може извући на основу анализе порекла, природе и првобитних ефеката права ЕПС-а (право коришћења) и Републике Србије (право власништва) који су постојали у односу на предметно земљиште непосредно пре Конверзије 2010: на основу Конверзије за 2010. годину, ЕПС није добио нову економску корист, док у исто време Република Србија није ефективно одустала од било каквог права у корист ЕПС-а. Република Србија је стекла право власништва које је било предмет конверзије 2010. године на основу законских промена, првенствено „друштвене својине“ која је првобитно основана у време када је право коришћења предметног земљишта додељено ЕПС-у. С обзиром на то да обавеза поштовања стечених имовинских права представља основни принцип правних тековина ЕУ, као и Устава Србије, природа и ефекат права својине које Република Србија држи од 1995. до 2010. године, морају се тумачити с обзиром на претходно стечена имовинска права ЕПС-а, што је разлог због којег конверзија 2010. године није могла да промени права Републике Србије и ЕПС-а у било ком материјалном аспекту. Другим речима, власништво над земљиштем које је имала Република Србија пре 2010. године, било је чисто номинално јер је произашло из такозваног „друштвеног власништва“, док је право коришћења које је ЕПС поседовао у исто време било једнако стварном власништву.

⁴ Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009 – испр., 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 – одлука УС, 132/2014 и 145/2014)

⁵ Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Сл. гласник РС", бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 - испр. и 123/2007 - др. закон).

Штавише, пошто су права ЕПС-а на земљиште које је било подвргнуто конверзији 2010. добијена помоћу законских механизма експропријације и административног преноса, важно је размотрити која је имовина функционални еквивалент у складу са законом који предвиђа правила експропријације, који је био на снази у току конверзије 2010. године. Закон о експропријацији из 1995. године⁶, касније је измењен (у даљем тексту: „Закон о експропријацији из 1995. године“) и каже: *“ Даном правоснажности решења о експропријацији мења се сопственик на експроприсаној непокретности (потпуна експропријација).”*

Стога је право власништва у тренутку када је примењена предметна мера - у 2010. години – било функционални еквивалент права коришћења предметног земљишта које је додељено ЕПС-у на основу експропријације (претежно) и административног преноса у току неколико година почевши од 1984. године.

Правило да корисник дугује накнаду једнаку тржишној вредности основног средства, према Закону о експропријацији из 1984. године, не само да подржава тврдњу да је „друштвено власништво,“ земљишта које је остало забележено након окончања поступака према Закону о експропријацији из 1984. године било чисто номинално, већ потврђује функционалну еквиваленцију права коришћења која је додељена у складу са процедурама предвиђеним Законом о експропријацији из 1984. године и правом власништва које је заштићено правним системом Србије у време конверзије 2010. године.

Функционална еквивалентност власништва у 2010. години и право коришћења приликом куповине предметног земљишта од стране ЕПС-а (1980-их) такође има и трећи принцип: „право коришћења“ као самосталног имовинског права, престало је да постоји у каталогу имовинских права заштићених правним системом Републике Србије много година пре 2010. године, тако да није постојало као такво у време када је извршена конверзија 2010. године. Пошто је „право коришћења,“ земљишта било остатак система имовинских права заснованих на такозваном „друштвеном власништву“, његово претварање у власништво је био процес који је био у току током конверзије 2010. године и који је био регулисан на основу неколико закона, зависно од категорије носиоца права, категорије одговарајућег земљишта и начина стицања права коришћења.

Имајући у виду горе наведено, може се закључити да предметни трансфер, односно конверзија из 2010. године, није подразумевала нови пренос државних средстава, већ је уместо тога само донела формална права на земљиште у складу са стварним правима која је стекао ЕПС у време кад је право на коришћење предметног земљишта додељено за потребе реализације пројекта Колубара Б. Штавише, с обзиром на функционалну еквиваленцију права коришћења из перспективе Закона о експропријацији из 1984. године и власништва из перспективе правног система Србије у 2010. години, пренос предмета је елиминисао, у односу на предметно земљиште, системски недостатак који је ометао Власничка права ЕПС-а у односу на кориснике експропријације према законима који су

⁶ Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, „Службени лист СРЈ“, бр. 16/2001 - одлука СУС и „Службени гласник РС“, бр. 20/2009, 55/2013 - одлука УС и 106/2016 - аутентично тумачење).

били на снази у време кад је мера предузета, а који су наслеђени из периода система идеолошког самоуправног рада.

Коначно, захтев из Закона о експропријацији из 1984. године, који налаже да корисник експропријације (тј. ЕПС у дотичном случају) мора платити компензацију једнаку тржишној вредности експроприсаног земљишта бившем власнику, није материјално само зато што подржава аргументе да је право коришћења које је првобитно стекао ЕПС, било еквивалентно власништву у 2010. години и да је друштвено власништво које је остало забележено приликом доделе права коришћења ЕПС-у било чисто номинално, али и због тога што га је ЕПС испунио у датом случају, тако да стицање већине предметног земљишта од стране ЕПС-а није било у овом случају без обештећења. Пошто је готово сво земљиште било експроприсано од физичких лица с циљем доделе ЕПС-у права коришћења, као корисник експропријације, ЕПС је бившим власницима платио накнаду у висини тржишне вредности експроприсаног земљишта.

Ако се порекло, природа и ефекат права коришћења које је ЕПС уживао пре конверзије 2010. године и права имовине која је ЕПС стицао, као и природа власништва Републике Србије које је прекинуто на основу конверзије 2010. године узме у обзир, постаје јасно да конверзија 2010. године није била стварни откуп власништва без накнаде, већ је била декларативна формализација претходно стечених имовинских права ЕПС-а у односу на предметно земљиште, сразмерна власништву.

На крају, на основу конверзије из 2010. године, положај ЕПС-а није био ојачан у било ком смислу и ЕПС није добио предност у односу на своје конкуренте једноставно зато што није дошло до значајне промене права ЕПС-а према предметном земљишту, с обзиром на то да се природа и ефекат права коришћења предметног земљишта које је ЕПС уживао пре конверзије 2010. године морају тумачити, због обавезе поштовања стечених имовинских права, узимајући у обзир њихову природу и учинак у тренутку када су додељена ЕПС-у на основу Закона о експропријацији из 1984. године. Поменута права су подразумевала најшири могући опсег имовинских права која би могла бити стечена, подложно само номиналном, „друштвеном власништву“ којем недостаје ималац имовине, практично су била неопозива и могла су бити стечена, у принципу, само по уплати накнаде једнаке тржишној вредности основног земљишта. Накнаде првобитне природе и ефекат права коришћења ЕПС-а, оправдан је и чињеницом да је трансформација система имовинских права у Републици Србији и даље била у току у односу на јавна предузећа у тренутку када се пренос догодио. На основу експропријације и, у знатно мањој мери, административног преноса, ЕПС је првобитно добио функционални еквивалент власништва, с обзиром на то да би у време конверзије 2010. године корисник експропријације имао право на власништво, а не право коришћења, као и због чињенице да је Закон о експропријацији из 1984. године захтевао плаћање тржишне вредности основног земљишта од стране корисника експропријације. Коначно, у овом случају је ЕПС платио тржишну вредност већине предметног земљишта у складу са захтевима из Закона о експропријацији из 1984. године, у виду надокнаде за експропријацију, тако да стицање предметног земљишта ЕПС-а није било без адекватне накнаде.

Комисија сматра да је очигледно да на основу Конверзије за 2010. годину није створена нити економска корист нити предност за ЕПС у односу на конкуренте. Напротив,

1984. године и неколико година након тога, ЕПС је тржишну вредност платио као накнаду за стицање најширег имовинског права које је било могуће стећи у то време у смислу већине предметног земљишта. Конверзија из 2010. године је само уклонила недостатак наметнут ЕПС-у у односу на своје конкуренте који је произашао из поменутог права својине због чињенице да су промене друштвеног, економског и правног система које су се у међувремену догодиле учиниле то имовинско право застарелим.

Имајући у виду све наведено, Комисија сматра да пренос власништва над имовином није представљао државну помоћ јер није укључивао преношење државних средстава нити давање предности ЕПС-у у односу на конкуренте, нити је био селективан.

В. Закон о ратификацији Уговора о гаранцији (ЕПС, Пројекат II) између Србије и Црне Горе и Европске банке за обнову и развој („Службени лист СЦГ – Међунаордни уговори“, број 5/04) и Закон о давању гаранције Републике Србије немачкој финансијској организацији KfW по задужењу ЈП „Електропривреда Србије“ за финансирање пројекта за набавку рударске опреме за потребе површинског копа „Тамнава - Западно поље“ („Службени гласник РС“, број 34/06):

Комисија је у овом делу анализирао Закон о ратификацији Уговора о гаранцији (ЕПС, Пројекат II) између Србије и Црне Горе и Европске банке за обнову и развој („Службени лист СЦГ – Међунаордни уговори“, бр. 5/04 – у даљем тексту: Закон о ратификацији из 2004.) и Закон о давању гаранције Републике Србије немачкој финансијској организацији KfW по задужењу ЈП „Електропривреда Србије“ за финансирање пројекта за набавку рударске опреме за потребе површинског копа „Тамнава - Западно поље“ („Службени гласник РС“, број 34/06 - у даљем тексту: Закон о ратификацији из 2006.).

Комисија је утврдила, а на основу дописа: 401-00-00379/2014-01 од 30. децембра 2014. године који је упутило Министарство рударства и енергетике, да је државна гаранција одобрена Законом о ратификацији из 2004. и то за зајам Европска банке за обнову и развој (ЕБРД) у укупном износу од 59.864.142,51 евра за Пројекат „Набавка система багер-трака за угаљ-одлагач (БТО)“, који укључује куповину система багер-трака за угаљ-одлагач за ТЕ „Тамнава - Западно поље“. Наведени износ је одобрен Уговором о зајму број 27005 од 23. октобра 2003. године за Пројекат „ЕПС 2 набавке БТО система за Тамнаву – Западно поље“.

Даље, Комисија је утврдила да је државна гаранција одобрена Законом о ратификацији из 2006. и то за зајам Немачке развојне банке (KfW) у износу од 25 милиона евра и директна субвенција од 9.000.000 евра за Пројекат „Набавка багер-трака-одлагач система“. Наведени износ је одобрен Уговором о зајму и финансирању бр. 11082-01 од 24. децембра 2003. године за Пројекат „Набавке рударске опреме за потребе површинског копа Тамнава Западно поље“ у износу од 16.000.000 евра, као и грант од 9.000.000 евра.

Узимајући у обзир наведено, Комисија није посебно оцењивала и разматрала Закон о ратификацији из 2004. и Закон о ратификацији из 2006. будући да су ови закони донети и усвојени пре почетка примене:

1. Закона о ратификацији Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе,

Румуније, Републике Србије и привремене мисије Уједињених нација на Косову у складу са резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација („Службени гласник РС“, бр. 62/06) и

2. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране (Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 83/08) односно у односу на Закон о потврђивању прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС - Међународни уговори“, број. 83/08).

Дакле, Комисија сматра да није могуће применити правила доделе државне помоћи на наведене државне гаранције, будући да су гаранције одобрене у периоду нелиберализованог тржишта и без правног и процедуралног система који би познавао прво правила конкуренције, а онда и правила доделе државне помоћи.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спору року од 30 дана од дана достављања.

Достављено:

- Министарству рударства и енергетике
- Архиви